

TELEGRAFULU ROMANU.

N° 49. ANULU XIX.

Sabiuu, in 20 Iunie (2 Iulie) 1871.

Telegrafulu ese de doue ori pre septemana: Dum'neca si Joi'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiuu la espeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate câtra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiuu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celealte parti ale Transilvanie si pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. Iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscreralele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ore cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetiro cu 3 1/2 cr. v. a.

PROGRAMA.

Luni in 21 Iunie se voru incepe esamenele publice cu elevii Institutului nostru archidiececanu pedagogico-teologicu pentru sem. II alu anului 1870/71 dupa urmatoarea programa:

Dilele	Inainte de amedi la 8 ore,	Dupa amedi la 3 ore.
Luni, in 21 Iunie	Pastoral'a cler. an. III.	Computulu si Gramatic'a ped. a. I si II.
Marti, in 22 "	Moral'a, clericii an. II.	Pedagogia cler. a. III. si ped. a. II.
Mercuri, in 23 "	Istori'a bis., cler. an. I. Catechismulu si Istor. bis. ped. a. I. si II.	Geografia pedagogii a. I. si II.
Joi, in 24 "	Cantari si Tipiculu.	
Vineri, in 25 "	Dreptulu canonicu, clericii a. II.	Introducerea in sant'a scriptura cler. a. I. Catehetic'a clericii an. III. Esigetia, cler. an. II.
Sambata, in 26 "	Dogmatic'a cu Polemic'a cl. a. I.	
Dumineca, 27 "	Docsologia si solenitatea de incheere.	

Directiunea Institutului archid. teologicu-pedagogicu.

Ordinea esamenelor

la scolele centrale romane gr. or. din Brasiovu,

cu finea anului scol. 1870/71.

A.

Lucrarile scripturistice de esamenu

se facu cu maturisantiu din 12—19. Iunie incl.; ier' cu cele-lalte clase din 14—16. Iunie incl.

B.

Esamenele orale de promotiune

dureza din 17—19. Iunie incl. La 19 Iunie d. p. conferintia profesoralu pentru facerea clasificatiuniloru.

C.

Esamenele publice.

a) La gimnasiu.

In 21 Iunie s. v. va esamina:

- Cl. VII. din Religiune.
- " VII. " Istori'a.
- " VI. " Limb'a latina.
- " VI. " Limb'a maghiara.
- " V. " Limb'a elina.
- " IV. " Limb'a germana.
- " IV. " Fisie'a.
- " III. " Matematic'a.
- " III. " Limb'a romana.

b) La scol'a comerciala.

- II. din Armetic'a comerciala.
- II. " Istori'a.
- II. " Contabilitate.
- I. " Religiune.
- I. " Geografia comerc.

In 25 Iunie:

Frances'a in clas. gimnas. comre. si reale; clas'a IV. de fete si espunerea lucrariloru de mana.

d) La scolele normale de baeti si fete.

In 25. Iunie:

- IV. de baeti
- III. " "
- II. " "
- I. " "
- I. " "
- I. paralela "

In 26. Iunie:

- I. de fete
- II. " "
- III. " "

In 28. Iunie:

se va tiené esamenulu oralu de maturitate.

In 29. Iunie:

Dupa ascultarea st. Liturgie si aducerea rugaciunei de multumi'a in biseric'a st. Neculae se voru ceti clasificatiunile, se voru impartí premiele si se va incheia anul scolasticu 1870/71 in sala Gimnasiulu cu o productiune de cantari a scolariloru din Gimnasiulu superioru, condusi de D. prof. Hedwig.

Brasiovu 2/14 Iunie 1871.

Directiunea.

Unu resunetu la „Apelu“.

Sabiuu in 10 Iunie 1871.

„Telegrafulu Romanu“ nr. 40 din anulu acest'a ne aduse la cunoscentia: unu „Apelu câtra toti romanii si toti alti inbitori de progresu“ — din partea on. comitetu alu asociatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporulu romanu, privitoria la infintiarea si susptienerea unei academie romane de drepturi in monarchi'a austro-ungara, respective pentru contribuirea la fondulu necesariu pentru acesta academia de drepturi:

On. Redactiune a „Telegrafulu Romanu“ present'a acestu apelu publiculu romanu cá pre unu

actu importantu alu comitetulu asociatiunei nostre, dorindu-i succesu cu atatu mai vertosu, cu catu efeptuirea lui e impreunata cu mari greutati.

On. Redactiune avu totu dreptulu; câci acestu actu e in sdeveru importantu si greu si dupa parerile altor'a, — elu e importantu cu priviro la scopu, si e greu, de totu greu cu privire la mijloce.

Deci, acesta importantia si acesta greabintia credu ca ne indreptatescu pre toti, bá pretindu chiaru dela fiii natiunei o interesare mai deaprobe, o cernere mai cu deameruntulu a lucrulu, nainte de efeptuirea lui.

Impregiurarea, ca actulu acest'a ni se present'a

din partea unei corporatiuni alese, si inca cá unu decisu alu seu, credu ca inca nu ne póte impedeca de a ne face observatiunile si a ne dá parerile asupr'a-i, câci vedemu, ca in dilele nostre chiaru si corporatiunile si adunările cele mai mari, cá unele ce inca 'su supuse falibilitatei, se intemple de retacescu, vediendu-se mai apoi constrense a-si modifica seu chiaru anulá conclusele sele de mai nainte.

Deci subscrisulu, cá unulu carele inca s'a ocupatu cu acesta idea, bá a luatú conventulu in parlamentu chiaru pentru realisarea ei, se simte cu atatu mai vertosu indatoratu, a-si face observatiunile si a-si dá parerea la acestu apelu atatu de importantu.

Mai intaiú eu credu, ca on. adunare a asociatiunei romane transilvane prin cuvintele: „a impune fia-cârui romanu locuitoriu in teritoriulu ei obligamentulu moralu, de a contribui dupa poterí spre scopulu acest'a“ — adeca la infintiarea academiiei romane de drepturi (§. 3. lit. a. din apelu) — a voitu sa intieléga mai multu o provocare la obligamentulu moralu, decatu o impunere a acestui'a; câci a impune cuiva vre-unu obligamentu póte numai acel'a, carele are potero de a oblega seu de a constringe pre cine-va la vre-o facere seu lasare, va sa dica, carele are potero de a pune legi. Dara cumca acesta competintia asociatiunea nostra nu si-o atribuie sie-si, se póte vedé din impregiurarea, ca ea aci vorbesce despre obligamentulu moralu, iera despre obligamintile morali se scie, ca ele nu se mai potú impune de nimeni, fiindu impuse odata pentru totu-de-un'a de acel'a, care a adusu legea seu morala, eterna cá si densulu, pentru toti ómenii.

Alu doilea, nu potú nici decum consentiú cu on. comitetu alu asociatiunei trans. rom., ca infintiarea unei academie romane de drepturi, aru fi o necesitate in line'a prima.

Cum-ca o academia romana de drepturi este o necesitate mare pentru noi, e unu ce nedisputaveru; dara ca necesitatea acest'a aru fi prim'a intre necesitatiile nostre cele multe nationali, incatu ea cu ori ce pretiu si inainte de tote aru trebui sa se realiesdie, chiaru si cu spesele nostre proprie, acest'a nu o pricepu.

Eu credu, ca in line'a prima vinu a se pune acele institute, cari suntú mai urgente, si ca mai urgente suntú acelea, cari fara de o apriatá si ne-reparabila dauna a culturai nationali nu se mai potú amená, — seu fara de a câror'a esistintia, si inca in unu modu corespundietoriu, natiunea nu aru puté sa progresedie. De aci inse mi se pare ca nu se tiene academi'a de drepturi, ci cu totulu alte institute de invetiamentu. Dovéda la acest'a este impregiurarea, ca noi pre langa tota lips'a, ce amú dusu si ducemu inca in privint'a unei academie de drepturi proprie, avemu totusi astadi unu numeru destulu de frumusu de juristi, intre cari multi doctori in drepturi, aplicati parte in oficie, parte cá advocati si notari, in tiéra si in afara. Au nu-su acesti'a destulu de bine cnsificati? Au nu-su ei destulu de buní nationalisti? Si au nu toti acesti'a 'si facura cursurile lorú juridice pre la academiile straine? De unde dara acesta necesitate neamenavera a academiiei de drepturi? Déca totusi numerulu juristiloru nostri de astadi nu e satisfacatoriú, apoi acestu reu, cá tote cele-lalte rele nationali, provine mai vertosu din impregiurările nefavorabile ale temporiloru celorú grele trecute. Deci, pre langa tota recunóscerea lipsei si trebuintiei unei academie romane de drepturi, nu se póte totusi dice, ca acesta lipsa aru trebui implinita mai intaiú si inainte de tote cele-lalte trebuintie nationali, cu privire la invetiamentu.

Déra se póte dice acest'a cu totu dreptulu

despre alte institute de invetiamentu nationali, si in specie despre scólele poporali seu invetiamentulu elementariu. Cunoscema destulu de bine legea de invetiamentu dietalé din an. 1868., cunoscemu pretensiunile acelei'a facia cu scólele nóstre confessionali, cunoscemu inca o miia de alte greutáti si pedeci, ce se opunu invetiamentulu nostru din acésta cauza. Cine va dice deci, ca nu ne este amenintata existintia scóloru nóstre confessionali in gradulu celu mai mare? Si déca este asiá, cine va puté dice mai incolo ca nu scólele poporali seu invetiamentulu elementariu aru trebui mai întâiu ajutoritu, spriginitu, imbunatatitu? Unde este pericolulu mai mare, acolo se cere si ajutoriulu mai ingraba; déca pericolulu celu mai mare cu privire la institutele de invetiamentu, este astadi nedisputaveru la scólele nóstre poporali: deci tocm'a aci, si nu airea, este si necesitatea in line'a prima, neamenavera, de a ajutá.

Asiá dara scóle poporali, déca bine dotate si bine organizate, din propriiele nóstre puteri, va sa dica: a securarea cea mai posibilá a invetiamentulu elementariu inainte de tóte, cáci acést'a este bas'a tuturor instituteloru mai inalte. Acestea fára de invetiamentulu elementariu, aru fi numai unu edificiu claditu pre unu fundamentu de nasipu, carele la cea d'antá'a suflare a ventulu s'aru spulberá in tóte pártile. Dá, invetiamentulu poporalu, dicu, si prin acést'a o directiune buna religiósá si morala sa dámu tinerimei nóstre scolare, fára de care, adeca fára de bas'a religiósá-morala, tóta luminarea si cultivarea unei natii nu platesce nimic'a. Astadi se va fi convinsu dóra lumea din destulu despre acestu adeveru. Carele inca totu nu s'aru mai fi convinsu, acél'a postésca a 'si intórce ochii spre Francia — spre Parisu si comun'a acestu'a — si se va convinge.

E pré adeveratu ce se dice in apelu: „ca cu scólele nóstre de pána aici, fára de institute inalte amu ziditu puntea pána la mediuloculu riuului.“ Déca aceea inca credu ca e adeveratu, ca déca nu ne vomu ingrigi, cá aceea ce amu ziditu, sa fia bine ziditu, din materialu solidu si pre fundamentu tare, — máne poimáne va veni povoiula, si ne va duce totu ce amu ziditu, incátu nu ne va mai remané nici macaru puntea de diametate!

Déca alu treilea, inca si mai pucinu corespunditóre mi se vede a fi modalitatea, ce se staveresce in apelu pentru cascigarea mediulóceloru necesarie la infiintarea acestei academii de drepturi.

Cá recerintia pentru infiintarea si sustinerea academiei románe de drepturi, se ficsédia din partea adunarei asociatiunei nóstre trans. sum'a de 600,000 fl. v. a. — Acésta suma in adeveru nu este esagerata; cáci celu pucinu 30,000 fl. anuali se ceru pentru acoperirea speseloru de totu felulu la o academia de drepturi, adeca interesele anuali dela 600,000 fl. Totu cam atát'a vedemu ca se prelinimédia si din partea statulu pentru cele dóue academii de drepturi sustátorie in Ardelu.

Iéra cá sorginti din cari aru avé sa iésa sum'a amintita, se staverescu totu din partea adunarei gener. aceste trei:

- contribuirea fia-cáru románu din monarchi'a austro-ungara;
- ajutoriulu statulu;
- contribuirile altoru binefacatori.

Va sa dica: de mediuloculu principale alu infiintarii academiei románe de drepturi, se privesce in apelu contribuirea fia-cáru i románu, iéra celelalte dóue se aducu inainte numai cá secundarie, ceea ce se vede apriatu si din contestulu mai departe alu aceluasi apelu.

Si on. comitetu alu asociatiunei privesce colectarea celoru 600,000 fl. de unu ce fórte lesne de efectuitu, cáci dice: „O vointia generala, o resolutiune seriósá — si totulu e facutu! 600,000 fl. suntu abiá cáte 1 fl. dela a 6-a parte a natii, cáte 2 fl. numai dela a 10-a parte a fiiloru natii, cáte 100 fl. numai dela 6000 individi.“

Eu marturisescu, ca mie lucrulu acést'a nu mi se pare nici decum asiá de usioru, pre cum i se pare on. comitetu alu asociatiunei. Dá, e lesne, fórte lesne a aduná 600,000 fl. v. a., inse numai pre hártia, iéra in fapta e fórte greu, mai imposibilu facia cu starea nóstre finantiala si cu ne-numeratele alte lipse nationali de astadi.

Unu sa socotimu numai, cu cáta greutate se

facu astadi colectele intre fi natii nóstre. Nu e vorba, dau fratii románi sume destulu de consideravere, facia cu averile lor, pentru scopuri nationali de totu felulu; dara acelea totusi suntu cu multu mai mici, decátu cá sa se póta asemena macaru pre departe cu colosal'a suma de 600,000 fl.

Sa ne servimu numai de unu esemplu, spre ilustrarea lucrulu. Sa luámu ins'asi asociatiunea nóstre trans. de esemplu. Acésta asociatiune, dóra cea mai mare si mai latra intre románi, esista dejá din an. 1861. — de 10 ani. Si óre cáamu ce capitalu va fi avendu ea astadi? Abiá a potutu ajunge la sum'a de 40—50,000 fl. v. a.! Si cáte poteri nu se acordara la infiintarea si sustinerea ei? Cáte voci nu resunau la inceputu — buna óra cá si acum — despre aceea, ca amu fi avendu noi destui barbati cu stare, destui mecenati etc., cari nu voru întârdia a-si dá denarulu la acésta asociatiune romána? Mi aducu aminte de unu frate alu nostru, — bunu de inima, dara cam micu in aceea ce numimu nervus rerum — carele in adunare in constituante a asociatiunei intrebá cu mirare: cá sa nu se asle intre noi celu pucinu 1000 de mecenati, cari sa se faca membri fundatori ai asociatiunei cu cáte celu pucinu 1000 fl. d'intr'odata, la inceputu? si asiá mai departe, — si ce sa vedi! cándu venise treb'a la subscriere, elu insusi, acelu domnu, nu dedú mai multu decátu 5 fl. di cinci florini v. a.! — Dá, din gura avemu multi dóra pré multi mecenati; dara durere, cándu vine lucrulu la adeca, dicu, remánu pré pucinu, chiaru si pre hártia. Unu adeveru acést'a, constatatu pána la evidentia prin esperinti'a de tóte dilele.

Si acést'a s'a intemlatu cu asociatiunea rom. trans., cea mai mare asociatiune astadi intre románi cu deosebire cei de dincoci de Carpati, pentru carea, bine sa insemnámu, erá atát'a insufletire la inceputu.

Deci lucrulu e evidentu: Déca asociatiunei románe trans. i trebuira 10 ani intregi, pentru cá sa ajunga la unu capitalulu de 40—50,000 fl. — intrebú, cáti ani se voru cere pána cándu se voru aduná cele 600,000 fl. pentru infiintarea academiei románe de drepturi? Celu pucinu 100 de ani — unu vécu!

Apoi unu vécu domniloru! pré pucini d'intro muritori au norocirea alu ajunge.

(Va urmá.)

Dela Pest'a ni se scrie urmatórele:

„Albin'a“ institutu de pastrare si imprumutare de bani cu resiedintia in Sabiu este concessionatu prin p. i. resolutiune maiestatica din 14 Iunie 1871, — insa prelunga stramutarea ulterióra a statuteloru intr'acole „ca institutulu numai atunci si póte incepe activitatea, déca voru fi tóte 3000 de actioni estradate si pre fie-care 30 percente plátite“ si ca castigurile la obligatiunile hypotecarie ale institutulu, ce s'aru sorti, — sa nu consteie in bani gat'a si immobili.“

Si noi cu viua bucuria salutámu acestu institutu de bani — numai amu dorí a trage atentiunea adunarei fundatorilor, ca consiliulu administrativu sa se aléga din membri actionari de specialitate si cari suntu cunoscuti si cu relatiunile pecuniari ale Transilvaniei si a vecinilor cá a administratiunea sa nu fie o sinocura, ci sa cóstecátu mai putienu institutulu — avendu inaintea ochiloru de esemplu „cass'a de pastrare din Sabiu“. Noi urámu institutulu „Albin'a“ numai negociurile acestei din urma si atunci va avé viatia durátore.

Ultim'a, déru cea mai aprópe dorintia este, ca statutele sa se faca cunoscute publiculu de timpuriu, cá sa se póta orientá.

Din „Feder.“ mai adangemu urmatórele:

„Albin'a“ substenute de multu spre aprobare, suntu acum intarite cu dat'a Schönbrun, 14. Iunie, 1871. st. n. si asiá credemu, ca interesulu nostru cere, cá cu banisiorii nostri sa ne adunámu cu totii pre langa ast'a, in a cárei'a frunte stau doi Mocioniani, Alesandru si Eugeniu, canoniculu Cipariu, Colonelulu bar. Ursu de Margine, etc. nume cari se bucura de síma generala la románi.

Din Francia.

Unu manifestu nou se aflara la coltiurile stradeloru Parisulu subsemnatu de „comitetulu centralu internationalu,“ care intrece prin espressionile sele

marcabile tóte afisiele de felulu acést'a. Scrisórea suna:

Barbati ai Parisulu! Nu cedeti dela lupta — in numele fratiloru nostri ucisi prin despotii versalisti — in numele umanitatii si progresulu! —

Conjuratii din Versailles ne credu sfarámati; aidemu sa-i ingropámu sub ruinele triumfulu loru intipuitu!

Voiti voi a asteptá, pána cándu nevodulu, la care lucra reactiunea tuturor tieriloru, ve va cuprinde totalu cu ochiurile sele nerumpivere?

Voiti a asteptá, pána cándu platitii — béti de vinu si desmirdare, fanatisati de preoti — voru sparge casele vóstre nóptea, pentru de a impopulá tóte Cayenneles si Botany Bais cunoscute cu voi?

Voiti a lasá muerile vóstre si fiicele cá préda neputintiósa soldatiloru, bogatiloru si preotiloru?

Voiti a privi cum se incopcia pentru totu-dé-un'a impregiurulu vostru cerculu de feru, pre care voi lati rumptu intr'unu momentu de desperare?

Séu voiti a fi bogati, liberi si puternici?

La arme! Jurati cu noi a nu ve reintórce la lucru, a nu depune armele pána n'ati resbunatu pre fratii vostri ucisi si a-ti pusu basea la republic'a sociale!

La arme, la arme! Lyonu, Milánu, Moscú'a, Londonu, Liverpoolu, Manchester! La arme, frati din tóte tierile si ne ajutati nóua, cari suntemu incarcerati si desarmati! Nebunii nu sciú, ca noi vomu preface in diu'a resbunarei vargile de gratii ale palateloru loru in pisce si ca ne vomu ingropá sub ruinele Parisulu!

Inainte! flint'a intr'o mána si faci'a in cealalta! Civilisatiunea vechia va si trebuie sa piéra! Atunci popórele voru gustá, liberati de tóte jugurile, fructele labórei loru in pace.

Déca manifestele aceste se imprascia in fapta de agentii monarchisti, dupa cum se afirma din multe párti, pentru de a intimidá burgesi'a si a o influintiá in favorulu reactiunei, apoi glum'a e prea pericolósa. Armele au dóua taise si se uita efectulu teribile, care atari esercédia totu-dé-un'a asup'a proletariatu infuriatu. Pagub'a acestoru intrige grecióse póte fi cu multu mai insemnata decátu folosulu, care se astépta dela ele.

S'au aflatu acum ceva si despre prinsii in Versailles. Rochefort si Courbet suntu fórte descuragiati, Rossel, fostulu delegatu in ministeriulu de reshelu, inca si-a perdutu din siguritate — si nu s'a véditu, ca densulu s'a stravesititu; densulu 'si pórtá inca barb'a, pre care indata s'a potutu cunósce. Courbet (pictorulu) si-a manifestatu scopulu a scrie memoarele sele. Elu este fórte infuriatu, oa consiliulu comunale din Ormans a delaturatu bust'a, pre care elu voiá a o doná loculu nascerei sele. Vermorel se afla intr'o stare desperata. Ran'a sea, care la inceputu a fostu usióra, a crescutu, de óre ce nu voiá a se dá curei. Pána de facia nu s'a potutu ascultá naintea judecatiei. Despre incarcerarea dej a anunciata a amueri membrulu comunei Avrial si pretenei ei s'a aflatu, ca s'au prinsu in Tergnier. Ambe voiá a trece in Belgi'a. Ele aveau cu sine 12—13,000 franci. Muerea lui Avrial erá insocita de unu fiu alu ei in etate de 5 ani. Toti trei se inchisera in carcerulu din Laon. Ceea ce muerea lui Avrial a cerutu mai întâiu, cándu a ajunsu acolo, a fostu, cá sa i se botedie fiulu. Avrialu n'a voitu nici cándu a-si dá consentimentulu la acést'a

Beslay si Theis, membrii comunei esilati, au trecut, unulu in Angli'a, cel'a-laltu in America. Printiulu Achille Murat s'a reñtorsu din prinsórea nemtiasca si s'a presintatu in diu'a sosirei sele ministrulu de reshelu. —

Din Petropole

se scrie lui „Wdr.“: Spiritele iritate ale nationalorú nostri s'au liniscitu iéra-si céva; de ceea ce a fostu téma atát'a de mare, nu s'a intemlatu, imperatulu tuturor rossiloru n'a luat in persóna parte la intrarea triumfale a trupelorú germane in Berlinu. Serbarea victoriei totu-si a datu in sa la o demonstratiune pentru intimitatea referintilorú cátra tier'a vecina. Deputatiunea regimentulu rusescu de grenadiri, Fried. Wilhelm, care s'a comandatu la Berlinu pentru serbarea victoriei, a rogatu pre prínci-

pele, a carui nume pörta, a lasá a se primi in regimentulu seu si astadi dej'a o bucioméda „Monitoriulu reg.“ si „Invalidulu rusescu“ de fapta implinita. Päna cându dis'a deputatiune se va fi re'ntorsu din caletori'a sea, se are de cugetu a se serbá intrarea principelui in regimentu prin o festivitáte solena. Bucuri'a conationaliloru in Berlinu, a aflatu resunetu viu si intre nemtii din Russia. Aici, in Moscova, Riga etc. se arangiadia festivitati, care din partea politiei se incuviintiedia fara vre-o preungetare.

Propagand'a ortodocsa, despre a carei activitate neobosita m-i de multe ori v'amu relationatu, se misca totu mai puternice. A succesu cu deosebire in Angli'a in tempulu mai recinte a face proseliti numerosi. 122 de cástigati indreptara cátra sántulu sinodu o petitiune, prin care se rógá de primire grabnica. S'a asiediatu o comisiune propria, care sa pregatésca tóte cele necesarie spre acést'a; si asiá dara iéra ne sta inainte unu spectacolu solenelu.

Manifestulu secretu alu regimulu nationalu bulgaru.

Foile vorbescu despre unu manifestu alu disului regimu, pre care-lu publicamu si noi. Actulu e edatu in form'a unei scrisori circularie, care e indreptata cátra ori si care bulgaru. Ea incepe cu anunierea luptei pentru libertate, care sta nemidlocitu inainte si alu carui scopu e: „neaternarea deplina a tierii.“ Pentru acést'a lupta se receru, cá si pentru alte, mai intaiu bani, inse de unde bani? Il vomu capetá, dice manifestulu, dela poporu. Ve invitámu a aduce o singura data sacrificiu causei sánte. Noi vomu dá ratiuniulu despre bani comitetulu centralu, care mai tárdiu 'si va dá sém'a despre tóte cele facute naintea regimulu nationalu alu tierii liberate. Regimulu secretu va inprotocolá banii in cartea mare si va inregistrá si isvórele lor. Contribua fie-care pentru acestu scopu, cátu i e cu potintia. Nimenea sa nu se scase cu: „suntemu seraci“; imprumutati, vindeti-ve vitele, zelogiti-ve casele si faceti-ve detori'a cátra patria.

Vai de acel'a, care va lipsi din rendulu eroiloru nostri! Care nu va luá parte la rescóla se va considerá de tradatoriu si pedéps'a drépta lu va ajunge. Numai acel'a, care se va subordiná cereriloru nóstre spotaneu, va potea pretinde protectiunea nóstra. Déca inse veti tradá planulu séu ablegatii nostri, ne vomu resbuná teribile. Sa sciti, ca acei'a, cari conducu insurectiunea, au depusu tóta frie'a si ca ei 'si urmarescu scopulu fara temere. Carcerele turcesci si spándiuratorii nu ne mai suntu infricosiati. Noi voimu libertate deplina séu mórté eroicésca! Decidet-ve deci; voiti a fi cu — séu contr'a nóstra?

Mii de eroi astépta respunsulu!“

Din acestu manifestu se vede ca in Balcanu mirósa a puciósa si dupa cum ni se pare miscarea acést'a va fi adenca si seriósa.

Comitetulu centralu pentru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu mare.

Apelu

cátra onoratulu publicu românú.

Luándu junimea romána academica in consideratiune, ca o amánare a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare aru produce desinteresu pentru totu-dé-un'a, a decisu in adunarea sea generala dela 10. Iuniu 1871, cum-ca „comitetulu centralu se insarcinédia a executá serbarea in 27. Augustu 1871 cu mediólócele despre cari dispune.“

Primindu comitetulu acést'a sarcina grea, pasiesce de nou, resolutu si plinu de insufletire, la realisarea scopulu maretii. — In daru suntu inse neinsemnatele poteri ale unui comitetu, in daru este zelulu modestu alu unei junimi! — Serbarea dela Putna n'are sa fie serbarea unui comitetu, a unei junimi: serbarea dela Putna trebuie sa fia unu actu produsu de o natiune intréga, serbarea dela Putna are sa fie intrunirea natiunii románe in suvenirile trecutulu, in insufletirea presintelui si in sperantiele viitoriulu. — In trecutulu neguros alu natiunii románe suntu multe puncte stralucitorie, unulu d'intre acéste, celu mai stralucitoriu, este acelu-a, in care apare umbr'a marétii a lui Stefanu celu mare; pre lángá acést'a suvenire sa ne adunámu; la mormentulu acestui barbatu sa ne dámu

mán'a; nici sa o dicemu in faci'a lumei, ca amu avutu unu treculu si voimu a avé unu viitoriu!

Iéta ide'a! Iéta scopulu serbarei! Nu junimea romána academica a produsu ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare: ea purcede din consciintia nationala romána. — Natiunea romána voiesce cultura, si cultur'a ei trebuie sa fia un'a; omogena la Prutu si la Simesiu, omogena in sinulu Carpatiloru carunti si pre malurile umede ale Dunarei betráne! — Si viitoriulu, cultur'a viitoriulu, unitatea spirituale a viitoriulu jace in noi in generatiunile presintelui!

Cu mediólócele, despre cari comitetulu dispune, serbarea nu se póté arangiá in unu modu demnu de umbr'a marétii a eroului, la alu cáru mormentu ni-amu alesu altariulu, nu in unu modu, care sa faca onóre junimei academice a natiunii románe. Sperámu inse, ca cu ajutoriulu onoratulu publicu românú mediólócele nóstre se voru poté inmalti si noi vomu poté arangiá o serbare celu putienu modesta; seriositatea si insufletirea generala o voru face grandiósa. — Nenrocirea, care a lovit fundulu serbarei, nu póté inegurá scopulu, care serbarea l'a avutu; fatalitatea nu póté sa triumfedie preste o idea! — Suntemu de firm'a convingere, cum-ca publiculu românú nici pána adu nu a perdutu din zelulu seu nobilu facia cu causele maretie!

Apelámu dara la nationalismulu tuturoru romániloru, rogándu pre toti acei frati ai nostri, cari voiescu a conlucrá spre realisarea serbarei, sa bina-voiesca a se pune in corespondintia cu comitetulu centralu.

Comitetulu primesce corespondintiele si contribuirile sub adres'a: Vas. Bumbacu, Vien'a, Universitate.

Vien'a in 14 Iuniu 1871.

V. Bumbacu, m/p.

vice-presiedinte.

Ioanu Slaviciu m/p.

secretariu.

Apelu

cátra junimearomána.

Fratiloru! Nime nu e mai multu petrunsu de ide'a serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare — decâtu noi, pentru alu cároru viitoriu serbarea va sa aiba cele mai mari rezultate.

Prin increderea vóstra, junimei románe din Vien'a i s'a datu sarcin'a onorifica de a conduce de-o-cam-data lucrárele spre realisarea serbarei. — Adi e momentulu, cá sa facemu unu pasiu resolutu, sa realisámu dorintia nóstra comuna. Perdemu unu anu din rezultatele serbarei déca amenamu serbarea pre anulu viitoriu.

Apelámu dara la zelulu vostru nationalu si ve provocámu:

1. A ve organisá in tempulu celu mai scurtu in comitete filiale si a ve pune in corespondintia cu comitetulu centralu din Vien'a. (V Bumbacu, Universitate.)

2. A ve dá parerea facia cu serbarea, si in specialu facia cu modulu in care doriti cá ea sa se realisedie, cá asiá serbarea sa póta fi unu actu produsu conformu dorintieloru comune ale junimei románe.

3. A lucrá in cerculu vostru pentru latirea ideei serbarei si realisarea ei — colectándu contribui si tramitiendu-le comitetulu centralu pána in 15. Iuliu a. c.

4. A ve ingrigi mai cu deosebire despre aceea, cá sa poteti participá cátu mai multi la serbare.

Pána la finea acestei luni, comitetulu centralu va compune programulu festivu si vi-lu va face cunoscutu.

Dela energi'a junimei románe depinde realisarea serbarei: la lucru dara fratiloru!

Vien'a, in 14. Iuniu, 1871.

Pentru comitetu: Cá mai susu.

Apelu

cátra junelerománe.

Sororiloru! A venitu momentulu cá junimea romána sa manifestedie consciintia unitátiei sele natiunale, a venitu momentulu cá junimea romána sa o dica in faci'a lumei, ca e in destulu matura spre a-si cunósce chiamarea sea sociala in Orientulu Europei. Au trecutu tempurile ferului; au trecutu er'a

poterei brute: pre stindardulu junimei románo este adi numai o devisa: cultur'a. — Cu ocasiunea serbarei intru memori'a lui Stefanu celu mare, junimea romána academica, si cu ea intréga junime romána, voiesce a dá espressione unitaria resolutiunii sele de a se cultivá, — cultivá omogenu.

Acestu actu mare aru perde din valórea sea ethica, déca voi nu ati conlucrá spre realisarea lui, déca voi nu ati luá parte la acést'a intrunire: Junimea romána intréga trebuie sa produca actulu.

Sororiloru! Priviti la marétia vóstra ginte. Au caditu Rom'a betrána: noi amu remasu orfani; numai o ereditate au remasu, — superioritatea spirituale a gintei latine. — Adi e momentulu sa aretámu, cum-ca suntemu, c e s u n t e m u ! Si voi fiti cu noi! Corneli'a a crescutu pre Grachi, Ión'a a eliberatu Franci'a; Medicele au fostu mumele artiloru; Siarlot'a a muritu pentru binele comunu; Voi fiti adi sororile nóstre!

Apelámu la simtiurile vóstre nationale si ve rogámu cá sa conlucrati in veri-co modu spre realisarea serbarei — insciintándu comitetulu centralu din Vien'a (V. Bumbacu, Universitate), despre nobilulu sucursu.

Ve rogámu in specialu:

1. Cá sa bine-voiti a face pentru fie-care tíera romána (Munteni'a, Moldav'a, Bucovin'a, Transilvani'a, Crisian'a, Temisian'a, Marmoros'a si Besarabi'a, cáte o flamura cu inscriptiunea: „Cultur'a e poterea popóreloru.“ — Junele románe din (tier'a).

2. Cá sa bine-voiti a tramite aceste flamure comitetulu centralu la locul serbarei (Putna, Bucovin'a) cu cáte-va dile inainte de serbare (27. Aug. a. c.) prin o reprezentanta alésa din junele tierii respective, ori déca ast'a nu se póte nici de cum — prin posta.

3. Flamurile voru servi la serbare de decoratiune, representándu sessulu frumosu alu intregii románimi, — iéra dupa serbare junii románi voru primi flamurile din mánde juneloru románe, cá eterne suveniru ai acestei dile maretie!

Déca toti voimu, va fi!

Vien'a, etc. cá mai susu.

Proiectulu

comisiunii sinodulu archidiecesanu din anulu 1871. emise pentru arondarea protopresbiteratelor in archidiecesa. (Capetu.)

XXXIV. Protopresbiteratulu Hartibaciu-lui (Agnitei).

Loculu Seacunului protopresbiterale opidulu Agnit'a.

Protopresbiteratulu Agnitei va constá din urmatórele comune bisericesci:

- a) Din protopresbiteratulu de astadi alu Nocrichiului si Cincului-mare:
1. Agnit'a, cu 715 suflete.
 2. Nocrichiu, 357.
 3. Ghijas'a de Josu, 733.
 4. Altin'a, 1004.
 5. Bendorfu, 616.
 6. Vecerdu, 493.
 7. Igidorfu, 739.
 8. Zlatin'a, 349.
 9. Magarei, 458.
 10. Bãrghesiu, 619.
 11. Covesiu, 487.
 12. Verdu, 476.
 13. Vesendu, 254.
 14. Merghindélu, 472.
 15. Stulumbergu, 660.
 16. Ruj'a, 487.
 17. Proseca, 468.
 18. Iacobeni, 366.
 19. Noisteatu, 160.
 20. Hundrubechiu, 356.
 21. Zelisteatu, 346.
 22. Siórsiu, 424.
 23. Cinculu-mare, 973.
 24. Tórc'a, 161.
 25. Gherdealu, 129.
 26. Bruuiu, 443.
 27. Siomartinu, 476.
 28. Sasausiu, 888.
 29. Chirperu, 446.
 30. Ilimbavu, 717.
 31. Marpodu, 215.
 32. Fofeldea, 1158.
 33. Glambóc'a, 378.
 34. Hosmanu, 70.
 35. Cichindealu, 382.

Sum'a 17,061 suflete.

b) Din protopresbiteratulu de astadi alu Sabiiului II.

36. Feldióra, 600.

Sum'a 600 suflete.

Recapitulatiune.

Protopresbiteratulu Agnitei va cuprinde:

- a) Din protopresb. de astadi alu Nocrichiu-Cincului-mare 35 com. biser. cu 17,061 suflete.
- b) Din protopresb. de astadi alu Sabiiului II. 1 com. bis. cu 600 suflete.
- Preste totu 36. com. bis. cu 17,661 suflete.

Recapitulatiune generale.

Archidiecesa va cuprinde urmatórele 34 protopresbiterate, si adeca:

1. Protopresbiteratulu Sabiiului cu 27 comune bisericesci si 25,510 suflete.
2. Protopresbiteratulu Saliscei cu 15 comune bisericesci si 21,304 „

3. Protopresbiteratul Mercurei cu 23 comune bisericesti si	26,044	"
4. Protopresb. Săbeseului cu 29 comune bisericesti si	28,605	"
5. Protopresbiteratul Orestiei cu 35 comune bisericesti si	23,719	"
6. Protopresb. Hatiegului cu 69 comune bisericesti si	31,979	"
7. Protopresbiteratul Devei cu 69 comune bisericesti si	26,095	"
8. Protopresbiteratul Iliei cu 70 comune bisericesti si	33,272	"
9. Protopresbiteratul Zărandului cu 46 comune bisericesti si	37,516	"
10. Protopresbiteratul Joajului cu 50 comune bisericesti si	31,783	"
11. Protopresbiteratul Albei-Iuliei cu 41 comune bisericesti si	29,969	"
12. Protopresbiter. Zlatnei de susu cu 26 comune bisericesti si	28,755	"
13. Protopresbiter. Zlatnei de josu cu 23 comune bisericesti si	20,410	"
14. Protopresbiteratul Turdei cu 34 comune bisericesti si	15,971	"
15. Protopresbiteratul Tarnavei cu 22 comune bisericesti si	10,199	"
16. Protopresbiteratul Campiei cu 13 comune bisericesti si	6,958	"
17. Protopresbiteratul Clujului cu 35 comune bisericesti si	23,333	"
18. Protopresb. Cetătiei de pētra cu 17 comune bisericesti si	8,656	"
19. Protopresbiter. Ungurasiului cu 26 comune bisericesti si	14,709	"
20. Protopresb. Solnocului de josu cu 21 comune bisericesti si	12,152	"
21. Protopresb. Solnocului de susu cu 16 comune bisericesti si	9,673	"
22. Protopresbiteratul Bistritiei cu 27 comune bisericesti si	15,200	"
23. Protopresbiteratul Gurghiului cu 21 comune bisericesti si	18,454	"
24. Protopresb. M. Osiorheiului cu 30 comune bisericesti si	9,798	suffete.
25. Protopresbiter. Mediasului cu 35 comune bisericesti si	13,707	"
26. Protopresbiter. Sighisioarei cu 32 comune bisericesti si	16,010	"
27. Protopresbiter. Odorheiului cu 19 comune bisericesti si	4,378	"
28. Protopresbiter. Cuhalmului cu 35 comune bisericesti si	13,350	"
29. Protopresb. Treiscaanelor cu 61 comune bisericesti si	22,770	"
30. Protopresbiter. Brasiovului cu 23 comune bisericesti si	29,249	"
31. Protopresbiteratul Bărsiei cu 22 comune bisericesti si	23,677	"
32. Protopresb. Fagarasiului cu 34 comune bisericesti si	21,866	"
33. Protopresbiter. Avrigului cu 18 comune bisericesti si	21,320	"
34. Protopresbiteratul Agnietei cu 36 comune bisericesti si	17,661	"
Preste totu 34 protopresb. cu 1100 comune bisericesti si	694,121	suffete.

Nocrichiu in 30 Maiu 1871.

Onorate dle Redactoru! Amu cetitu in pretiutulu nostru diariu „Telegrafulu Romanu“ Nr. 18 articululu din Agnit'a cu dto 21 Februaru a. c., datu publicitatiei de unu membru ala sinodului nostru protopresbiteratu tenutu acolo, alu carui cuprinsu marturisescu, nomi-a facutu o placere deosebita, ca cum mi aru face efectuirea obiectelor acolo pertractate, a caroru interese mi jace la inima.

Amu cetitu in sa articululu din 18 Martie a. c., datu din Cinculu mare, si publicatu in „Tel. Rom.“ sub Nr. 41., care fiindu-ca tracteaza totu despre acelu sinodu, si subscripsulu suntu si intrensulu pomenitu, apoi miscatu din parerea, ca eflusulu articulului din Agnit'a aru fi alu meu, si ca asiu fi chiamatu sinodu estra ordinariu fara de observarea tergului dela Cincu — apoi miscatu de atingerea ca corespondintele din Agnit'a ne tienendu de demne obiectele pertractate in sinodu, nu le a datu publicitatiei; me simtiu indemnsta in interesulu adeverului, a asiguratu pre corespondintele din Cincu, ca nu alu meu este eflusulu articulului din Agnit'a, caci eu nu me amu obicinuita a me ocupa cu astfelu de scrieri, ci alu aceluia care se vede ca s'a

*) A se vedu nota dela capetu.

patrunsu de obiectele pertractate in sinodu, — si nici mi-a plesnitu prin capu, Dōmne apera, ca sa amnu tienerea sinodului cu o septemana mai tardiu de cum este ordinatu cu vre-unu cugetu reu, ci aceea o amu facutu pentru unu morbu in carele me aflamu pre atunci subtu visitatiune medicale; si credu, ca nu amu gresitu asiā de reu, ca candu nu Pasiu fi tienutu de locu. — Apoi candu amu consideratu tienerea de terguri, ce nu atinge statutulu, aru trebui sa esimu cu tienerea sinodului de totu din lun'a lui Pauru.

Subscripsulu tienu deci mai de potrivit, ca s'a tienutu sinodulu si asiā, si me tienu ferice, caci intre membri acestuia avemu unii barbati inteligenti mai calificati decatu altii, precum respectivii din cestiune, numai moderatiunea lipsesce totusi si acelor'a, cari purcedu cam din sange aprinsu si prea inflacaratu, precum se vede, ca a facutu corespondentele din Cincu, contr'a celui din Agnit'a spunandui, ca n'a ajunsu nici pana la §-ulu 1. alu statutului, si ca si-aru fi datu atestatu de seracia.

Esaminandu inse intielesulu articulului din Agnit'a in deamerantulu, nu se pote intielege strictu parerea dlui B, caci corespondintele carele si-a datu articululu in Agnit'a si in decurgerea vorbirei sele a disu: „alu acestui tractu“ a intielesu tractulu Agnietei, de ore ce nici ca a fostu vorb'a in sinodu de numirea tractului.

Apoi ca pre sinodulu acest'a l'a numitu de primulu sinodu, inca nu se vede a fi facutu o erore mare, precum se aru para, pentru ca se pote presupune, ca corespondintele s'a marginitu curatu numai pre langa §-fu 50. din statutulu, intru alu carui intielesu de atare se aru putea si socoti si se vede ca nu s'a uitatu inapoi ca sa considere si pre cele doue sinode premerse, alu caroru conducatoriu de atunci ce e dreptu a atrasu deosebita placere a fiitorului de fatia, si cu deosebire in alu doilea sinodu a storsu lucrami din ochii tuturor membrilor, candu in fine si-a luat adio de catra tractu, care conduceri au fostu, si voru remanea nesterse in memori'a celoru ce au fostu de fatia. — Eu nu asiu dori din parte-mi decatu . . . numai ca ori ce se lucra in astu-modu, sa se luere din sange mai stamperatu, si cu privire numai la inaintarea binelui comunu si in chipulu acest'a se pote spera multu dela activitatea barbatilor nostri inteligenti, ca dela unii carii pre langa alte au si influentia in poporu.*)

G. Maieru.

adm. protp.

Varietati.

*** Intrebări despre banc'a de asigurare „Transilvania“ din Sabiu, (in interesulu publicului nostru romanu.) De unu tempu incōce cerculeza diferite faime despre banc'a „Transilvania“, care de care mai neplacute. Scriitoriulu acestoru sire, de-si locuescu forte de parte de resiedinti'a acelei bance, mi-amu datu truda ami procuratu din diferite parti informatiuni despre starea ei. Cu catu cercetediu mai multu, cu atatu me simtiu mai indetoratu a publica rezultatele cercelarei mele in interesulu romaniloru numerosi, cari apucara a participa la numit'a banca in deosebite moduri. Pentru astadata socotu a fi destula a permite, dupa notiile mele, unele intrebări, la cari, nu me indoiescu, ca barbatii nostri din Sabiu, ori pote in sa si banc'a, ne voru onora a responde cu sinceritate.

Adeveratu este dera

1. ca banc'a „Transilvania“ nu este si n'a fostu nici candu institutu romanescu, ci curatu sasescu?

2. ca in consiliulu administrativu, asiā numitulu „Verwaltungsraht“, corpulu, care conduce afacerile bancei, suntu 12 Sasi, si 2, di doi romani?

3. ca romanii, cati au primitu pana acum functiuni la acea banca, au fostu si suntu reu tractati, si ei in privinti'a scopului institutului, cu respectu la interesele romanesce, se vedu desamagiti intr'unu modu neplacutu?

4. ca din caus'a acest'a chiaru si pucinii, dera forte activii functionari romani dela directiunea centrala din Sabiu s'au retrasu indignati?

*) Urmēdia conclusele sinodului protopresbiteratu din cestiune, pre care din lips'a spatiului nu le putemu publica.

5. ca directorulu de acum Wiedermann si-a inceputu activitatea sea prin destituirea tuturor pirectorilor romani de tienuturi (din Aradu, Lugosiu si Brasiovu), si ca adi nu mai e nici unu atare directoru romanu?

6. ca in locul directorilor romani din Aradu si Lugosiu a denumitu pre unu Judanu din Temisiōr'a, care si-a inceputu functiunea si elu prin destituirea tuturor agentiloru romani comunali?

7. ca din cele 3000 de actiuni banc'a mai are si adi 1200 de actiuni nevendute, pre cari onorabilulu directoru si cosiliulu administrativu vre sa le venda cu ori-ce pretiu romaniloru? pentru ce?

8. ca dela cass'a bancei capeta romanii imprumate cu anevoia, ier' sasii cu inlesnire si in mesura cu multu mai mare?

9. ca corespondinti'a in limb'a romana este numai la parere pentru cei din afara, iera la directiunea tote curgu in limb'a nemtiēsc'a?

Credemu a fi in interesulu adeverului, sa se lamuresca odata lucrulu cu banc'a „Transilvania“, ca sa scimu de ce sa ne tienemu.

In casu, ce aceste intrebări n'aru intimpinā din nici o parte nici unu responsu negativu, publiculu le va pote privi pre tote de adeverate si afirmate.

Lugosiu, in Iuniu 1871.

Unu actionariu si ascuratu alu bancei „Transilvania“

N. U; 676 ex 1871.

PUBLICATIUNE.

In prim'a Noemvre a. c. se va deschide institutulu de invetiamentu agronomicu (scōla agronomica) in Mediasiu cu clas'a prima a scōlei capitale.

Spre cercetarea acestui institutu se face provocare pre langa observatiunea ca primirea scolariloru va urma in dilele ultime ale lui Octomvre a. c. prin directorile institutului, si ca ea (primirea) e legata de urmatoarele conditii: Scolariulu trebuie adeca

a) sa fi absolvitu scōla populara ordinaria cu succesu hunu —

b) sa fia celu pucinu de 16 ani;

c) in generalu sa fie familiarisatu cu pracs'a lucruriloru agronomice obicinuite in tiera,

d) in moralitate nepatatu,

e) si sa se supuna unui esamenu de primire.

Sabiu in 19 Maiu 1871.

Dela universitatea natiunei sasesci.

Edictu.

Mari'a George Vasile din Heghigu, carea de trei ani si-a parasitu cu necredintia pre legiutoriu ei barbatu Georgiu Colbazu totu ae acolo, fara ca sa se scia oculu aflarei ei, se provoca prin acest'a ca in terminu le unu anu si o di dela datulu subsemnatu sa se presenteze inaintea forului matrimonialu subscrisu, ca ce altu cum procesulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fara de dens'a in intielesulu legiloru si alu canōneloru.

Brasiovu in 21 Maiu 1871.

Forulu matrimonialu gr-or. din tractulu protop. alu Heghigului.

(58—2)

Ioanu Petricu
protopopu.

Invitare de prenumeratiune
la

„Telegrafulu Romanu“

pre o jumetate de anu (Iulie-Decembre) alu anului 1871. — Pretiulu abonamentului pre 1/2 de anu e:

Pentru Sabiu 3 fl. 50 xr. v. a.

Pentru Trani'a si Monarchi'a austro-unguresca 4 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainatate 6 fl. v. a.

DD. abonanti suntu rugati a nu intardiā cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Adresele ne rugamu a se scrie curatu, si in locu de epistole de prenumeratiune recomandamu on. publ. avisurile postale, ca impreunate cu spese mai putiene si ca mai sigure pentru inaintarea baniloru de prenumeratiune la

Editor'a „Telegrafului Romanu“
in Sabiu.